

Naši kraji in ljudje

Gradbeniki svojemu profesorju Žnidaršiču

Ljubljana, 6. oktobra. Školski fakulteti Aleksandrove univerze je napredoval dosedanj izredni prof. inž. Ciril Žnidaršič, predstojnik inštituta za vodne zgradbe, eden izmed veličkih znanstvenikov širokega slovesa predvsem v vodogradnji in hidravliki.

Ko so gradbeniki naše univerze, ki jim je prof. Žnidaršič vedno najboljši svetovalec in učitelj v svoji stroki, izvedeli za njegovo že davno zaslužen napredovanje, so mu danes njihovi predstavniki v akademskem klubu gradbenikov izrekli ne le čestitke, temveč tudi iskrene želje, da bi jim ostal tudi v naprej na mestu predstojnika inštituta enako naklonjen kakor doslej. Zahvalili so se mu ob tej priliki za vso njegovo redko uvidenost in resnično prizadevnost nuditi inženjerskemu naraščanju čim več najnovejšega strokovnega znanja, ki edino usposablja absolvente visoke tehnike, da se morejo s pridom znajti v praktičnem življenju, kjer samo papirnati izkazi znanja odpovedo. Prof. Žnidaršič uživa na tehniški velike simpatije in je posebno med akademiki splošno priljubljen zaradi svoje znanemarijivosti, znanstvene resnosti in druge redko opazne skromnosti. Kakor čebela neumorno je v iskanju najnovejših znanstvenih izsledkov v svoji stroki, zato je priznanje, ki ga je končno le dosegel, priznanje možu dela. Predvsem so njegovi študentje odkrito ponosni, da je dosegel redno profesuro učitelja, ki je po svojem znanju zaslužil to mesto že davno prej.

Pri nedavno zgrajenem hidrotehničnem laboratoriju je bil prof. Žnidaršič prvi, ki je razumel, da se naloge in potrebe mlade znanstvene ustanove ne bodo dale izvesti s samimi besedami. Zato je podprl prve ukrepe s težkimi tisočaki iz lastnega žepa. Rad jih je vložil za prepotrebno napredovanje dela, ki je končno res dovelo vsaj do provizorija, če že ne do celotnega laboratorija.

Prof. Žnidaršič je v znanstvenih krogih v svoji stroki zelo znan in upoštevan, manj pa je znan v širši javnosti, ker se ni nikdar stihl v ospredje, kakor vsi resnični znanstveni strokovnjaki. Na tehniški je bilo zato posebej opazno, da je šele sedaj napredoval do končne stopnje, ki pomenja zaslužen nagrado za njegovo dolgoletno delo v prosep naše tehnične Almae matris.

Po rodu je iz Ilirske Bistrice (1882). Dvornik je srednje šole v Sarajevu, nato pa je bil kot učenec slovitega prof. Forschheimerja v Gradcu 1906 diplomiral za gradbenega inženjerja. Služboval je v Zadru pri melioracijskem uradu, nato v Splitu pri generalni inspekciji dela, odkoder je bil 1925 pozvan v Ljubljano kot izredni profesor na tehniško fakulteto mlade univerze in je že sedem let predstojnik inštituta za vodne zgradbe ter vnet delavec v odboru društva za zgradbo hidrotehničnega laboratorija, kjer se stalno prizadeva, da bo delnemu, doseženemu uradu, provizoriju, čimprej priključil laboratorij sam. G. prof. Žnidaršiču želimo, da bi se mnogo koristnega storil za našo še vedno mlado univerzo in da bi iz njegove šole izšli še mnogi dobro pripravljeni domači inženjerji, ki jih v stroki, katero predava, močno potrebujemo.

Prometne razmere v gornjegrajskem srezu

Gornji grad, 6. oktobra. Slabe prometne razmere na poštni avtobusni progi Smartno ob Paki — Gornji grad vzbujajo upravičeno nevoljo prebivalcev našega sresa. S 4. oktobrom je poštna uprava prevzela tudi avtobusno progo iz Gornjega grada ob Dreti v Mozirje in naprej na železniško postajo Smartno ob Paki, tako da bosta sedaj ob Savinji kakor ob Dreti vozila poštna avtobusa in sicer zjutraj oba z istočasnim odhodom in z istočasnim povratkom obeh avtobusov popoldne iz Smartnega ob Paki. Skrajni čas je bil, da bodo prebivalci Zairečke doline zanesljivo zvezani z avtobusom z Gornjim gradom kakor z železnico.

Ko se je pa to zgodilo, je poštna uprava napravila na drugi strani prebivalstvu zelo slabo uslugo s tem, da je poslala star avtobus, ki je bil prej menda že mnogo let v uporabi na drugih progah, v naš srez in je voz imel že prvi dan med potjo večji defekt ter se dan za dnevom defekti ponavljajo, tako da morajo potniki čakati zunaj na cesti, da se napake popravijo. Tako pridejo potniki z veliko zamudo na svoje domove. Tudi drugi avtobus je že davno došlil in spada v popravilnico, če že ne v pokoj.

Pariške umetnostne razstave

Sedanja svetovna razstava ima po programu prirediteljev priklupno nalogo, pokazati med drugim tudi več sodobnega življenja z umetnostjo. Ali moderno zmebanizirano in standardizirano življenje pomehuje umetnost? V kakšnih oblikah se izraža sedanja doba v stvaritvah umetnikov?

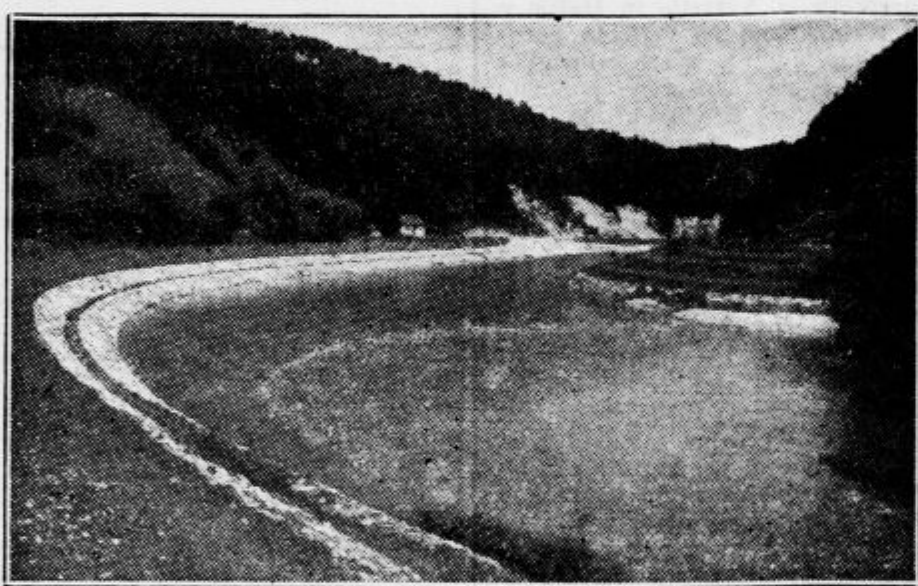
Na prvo vprašanje odgovarja prav za prav vsa razstava, ki je, kakor znano, prirejena v znamenju umetnosti in tehnike. Odgovor je pozitiven. Sodobna industrija in zindustrializirana obrt se kljub vsej sičnosti standardizaciji vračata k estetski produkciji in kličeta na pomoč umetnosti. Od načela čim večje uporabnosti, udobnosti in cenenosti prehaja produkcija na celih področjih materialnega dela k načelu lepote, k duševnemu zadovoljstvu, ki naj ga vzbuja izdelan predmet. Umetnostna obrt ni bila morda še nikdar tako razširjena, kakor je dandanaš. Vprašanje je seveda, koliko ima to estetiziranje v obrti in industriji skupnega z resnično umetnostjo, ki je za njo odločilno samo spontano stvarjalno dejanje, individualno in enkratno dejanje. Toda celoten razgled po svetovni razstavi nedvomno dokazuje stremljenje sodobnega življenja vsaj po estetskem ugodju, če ne že po pristni in močni umetnosti.

Na drugo vprašanje odgovarja dolga vrsta posebnih umetnostnih razstav, ki bi samo za njih naštevanje komaj zadostoval okvir časniškega članka. Naj se pomudim samo

Poštno direkcijo v Ljubljani opozarjamo na te nedostatke in upravičeno zahtevamo, da pošlje v naš srez take vozove, ki bodo zanesljivo in nemoteno prevažali potnike po imenovani progi, ki je za poštno upravo vsekakor rentabilna. Če pa poštna uprava ne more odpraviti nedostatkov, naj progo opusti, da jo vzame v uporabo kakšno zasebno podjetje, ali privatnik, ki bo brezdvomno bolje poskrbel za zanesljivo potovanje prebivalcev, tujecev in izletnikov. Upoštevati je treba pri tem, da je naš srez močno v službi tujkega prometa, katerega

bi morala poštna direkcija posvečati večjo pozornost, kakor smo je bili doslej vajeni. Tudi je že skrajni čas, da se za otroke uvede tudi na avtobusni progi znižana vozovina in da bodo vozovi večji, da ne bo stalno gneče v vozu in da ne bodo potniki v večni nevarnosti pred nesrečo. Poenostavi naj se tudi izdaja vozovnic, da ne bo treba iz avtobusa izstopati in dvigniti vozovnico v poštnem uradu. Naj se uvedejo, kakor je to pri zasebnih avtobusnih progah, enostavni bloki s kuponi. Osem toliko kompliciranosti, ko gre stvar tudi enostavno!

Regulacija Savinje pri Celju

Celje, 5. oktobra. Od 27. septembra do 2. oktobra je bila uradna kolavdacija regulacijskih del na Savinji v drugi etapi od tremerskega mostu do Jeretinovega posestva na Polulah. Kolavdacijski komisiji je predsedoval tehnični višji svetnik g. inž. O. Juran kot zastopnik banske uprave s tehničnim svetnikom g. inž. Fugino, navzoči pa so bili tudi zastopniki ljubljanske železniške direkcije, mestne občine celjske in sreskega cestnega odbora. Komisija je kolavdala vsa regulacijska dela v drugi etapi.

Regulacijska dela v drugi etapi so trajala od lanskega julija do letošnjega avgusta. Stroški za dela, ki jih je prvotno izlicitalo za 2.053.429 din gradbeno podjetje U. Nassimbeni iz Maribora, ki se je izkazalo kot zelo dobro podjetje, so se nato vsled raznih naknadnih del (razširitve ceste Celje—Laško na 8 metrov, zavarovanja stebrov tremerskega železniškega mostu itd.) zvišali na 2.383.134 din. K tem stroškom so prispevali: banska uprava okroglo 1.530.000 din, mestna občina celjska 470.000 din, sreski cestni odbor v Celju 320.000 din in sreski cestni odbor v Laškem 70.000 din. Kakor se torej vidi, ni država v drugi etapi ničesar prispevala. Regulacijska proga je bila v prvi etapi dolga 2 km in v drugi etapi 1 km, dolžina proge v tretji etapi, kjer so se regulacijska dela pričela pred kratkim, pa znaša 800 metrov. Pri regulaciji Savinje v drugi etapi je bilo zaposlenih dnevno povprečno po 200 delavcev, največje število delavcev je bilo 350. Mezd je bilo 40.500. Delavci so izkopali 67.000 kubičnih metrov

po večini zelo težkega skalnatega materiala. Za zavarovanje obrežij so porabili okrog 4.000 kubičnih metrov lomljenja in napravili okroglo 13.000 kvadratnih metrov obrežnega tlaka. Velik del izkopane materiala so prepeljali na Pavlinov travnik v Košnici.

Gradbena doba v drugi etapi je bila vlažna s pogostim dežjem in visokimi vodami, ki so često prekinjale delo. Regulacijska dela v drugi etapi so izvršena solidno in je razlika nasproti prvi etapi znatna. Struga Savinje, ki je bila v drugi etapi pred regulacijo plitva in ponekod le 35 metrov široka, je sedaj razširjena na 54 metrov in poglobljena okroglo za poldrugi meter. To je bilo izvršeno z bagrom na bencinski pogon.

Visoke vode imajo v reguliranem odseku dovolj prostora za otekanje. To se je videlo ob letošnjem deževju, ko je voda hitro otekala in ni prestopala bregov. Vse projektacije in tehnično nadzorstvo je vodil za banko upravo tudi v drugi etapi, v tretji etapi g. inž. Mursa. Odškodnina za razlastitev privatnega sveta, ki je bil uporabljen za regulacijo Savinje v drugi etapi, v gori navedenih stroških ni upoštevana, ker zadevni računi še niso izgotovljeni.

Nujno potrebno je, da se regulacija Savinje čim bolj pospeši in izvede do konca v krajšem razdobju nego je bilo sprva predvideno. Za to delo pa je treba najeti večje posojilo in zagotoviti tudi primerne in stalne državne prispevke. To zahtevajo življenjski interesi Celja in vse celjske kotline.

Maleš—Prešeren—Sonetni venec

Ran mojih bo spon in tvoje hvale
glasil Slovincem se prihodnje čase,
ko mi na zgodnjem grobu mah porase,
v njem zdanje bodo bolečine spale...

Kultura knjižne opreme se je pri nas dvignila po vojni na tako stopnjo, da zadovoljni postavljamo posamezne knjižne izdaje v predale naših domačih knjižnic. Oko esteta in ljubitelja knjig zadovoljno razbira poleg vsebine zamele umetniške zunanje opreme. Povdarek priznanja je v tem, da gre do dostojno, umetniško opremljene knjige v več tisoč izvodih med narod. Zrelost vrednotenja knjižne opreme je nujno vodila dalje, k bibliofiličnim izdajam za ožji krog najgorečnejših ljubiteljev knjig. Stoletnica velikih Prešernovih umetnin je k temu dala posebno pobudo. Tako smo ob stoletnici »Krstja« dobili Prešernov ep v bibliofiličnem izdaji izpod peresa našega prvega mojstra umetnih rokopisov Stanka Gladnika. Krstu je kmalu nato sledil »Sonetni venec«, trojko bo zdaj zaključila Zupančičeva »Duma«, da bomo tako imeli v renesansi rokopisne umetnosti vse tri vrhove naše umetne pesniške tvornosti.

Prešernu pa je bil pravkar odplačan še en velik dolg: dobili smo njegov »Sonetni venec« v razkošno opremljeni izdaji, z izvirnimi grafikami Mihe Maleša.

Ze v dijaških letih je Miha Maleš snoval zameli, kako bo svoje umetniško delo, zlasti svoje grafične sposobnosti posvetil Prešernu. Razvoj ga je v grafiki vodil precej daleč okrog do cilja. Pred petnajstimi leti je začel prepevati k prgišču slovenskih bibliofiličnem izdaji z izvirnimi grafikami svojih umetnin. Prva je bila njegova mapa z lesorezi velikih slovenskih pokolnikov, Sle-

de se »Rdeče lučke«, risbe o ljubezni. O doživljajih iz dobe njegovega zdravjenja priča zbirka lesorezov z Gornika. Lani je izdal knjigo lesorezov in linorezov »Senec« v bibliofiličnem numerirani izdaji. Letošnja njegova monografija je še bolj, kakor njegove prejšnje zbirke, ki so si utrdile pota v mednarodni umetniški svet, zbudila pozornost veljavni moči, ki sejejo pero v umetnostni kritiki.

In zdaj njegov »Sonetni venec«. Rdeče vezana knjiga je izšla komaj v 180 izvodih. tiskana na japonskem papirju, vsak izvod signiran od avtorja in opremljen s posebno barvasto prilogo, z izvirno podobo Primčeve Julije. Vsak sonet ilustrirata po dva celostanska linoreza. Rdeči okrasni in inicijalki sonetov, ki jih je pod Maleševim nadzorstvom postavila tiskarna »Politika« v Pragi, pa črno bele umetne poleg tekste dramijo že ob samem predstavljanju te nenavadne izdaje svojstvene dojme. Ob primerjavi posameznih linorezov z besedilom, povzročim po prvi izdaji »Krstja« pa gledaš in iščeš, kako je skušal Maleš prenesti Prešernova elegična razpoloženja v podobo. Kolikšna razlika med prvo »numerirano krasotno izdajo«, ki jo je ob stoletnici Prešernovega rojstva okrasil tujec Karpellus in med črno belimi iz abstraktnosti in lirčne poezije rastočimi ilustracijami Mihe Maleša! Upodobitev Prešernovih poezij prav gotovo nudi slovenskemu umetniku nešteto motivov, toda upodobitvenje »Sonetnega venca« njegove elegične lirike je ena najtežavnejših in najkopičnejših umetniških nalog. Kako je to nalogo rešil Miha Maleš, o tem pritiče gošba našim umetnostnim kritikom in presojevalcem. Eno je gotovo: Maleševa zbirka »izvirnih lesorezov« k »Sonetnemu venecu« je v skromni zakladnici naših bibliofiličnem izdaj povsem svojevrstno delo, kakršnega doslej nismo imeli.

Kolikokrat me po mestu žene
zagledat tebe želja; ne odkrije
se men' obraz lepote zaželjene.

V samoti iz oči mi solza lije,
zatorej pesmi, tebi v čast zložene,
iz krajev niso, ki v njih sonce stije.

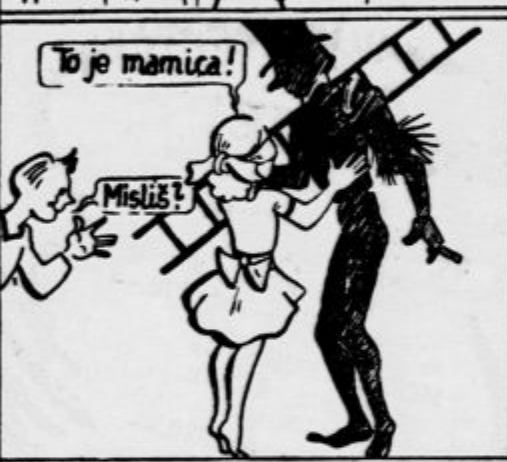
Razočarana v ljubezni je šla v smrt

Zagorje, 6. oktobra. V torek popoldne smo v Zagorju pokopali Pepco Hudomalova, ki si je v nedeljo zvečer nenadoma sama končala življenje. Velika udeležba pri pogrebu je pričala, kako globoko se je njena tragična smrt dojmila vsega zagorskega prebivalstva. Krsto je krasilo mnogo vencev in šopkov. Izrečeno se bile tudi tople poslovilne besede. Zagorsko prebivalstvo pač dobro ve pravi vzrok Pepcine smrti, ki nikakor ni bil v politiki, marveč v nesrečni ljubezni. Pepca je bila stara 30 let in znana po svojem blagem značaju. Prav zato, ker je preveč zaupala, je doživela bridko razočaranje ravno zdaj, ko se je zanašala, da si bo lahko ustvarila družinsko ognjišče. V Ljubljani je bila v službi že leto dni in je uživala polno zaupanje. Ko pa je v nedeljo prišla v Zagorje in uvidela, kako stoji stvari v njenih ljubavnih odnosih, je obupala. Že vse popoldne je bila tiha in potrtja. Po usodnem naključju je došla v roke samokrsa. Takoj nato je stopila iz gostilne in čim je bila za vrati, je že tudi sprožila in obželela mrtva. Naj ji bo zemlja lahka, znanci ji bodo ohranili najlepši spomin!

Zanimiv rimski grob

Mokronog, 6. oktobra. V Kaplji vasi pri Mokronogu je posestnik Cirer pričel na svojem zemljišču rigoletati zemljo za vinograd. Pri kopanju v globino je zdel na kamenito ploščo, ki jo je z udarci razbil. Ko je ploščo odstranil, se mu je odprl skalnat grob, v katerem je bilo še dokaj dobro ohranjeno človeško

Dimnikar prinaša srečo

Nič ne škodi, pravi moda teta,
dimnikar prinaša srečo, če je
v hiši

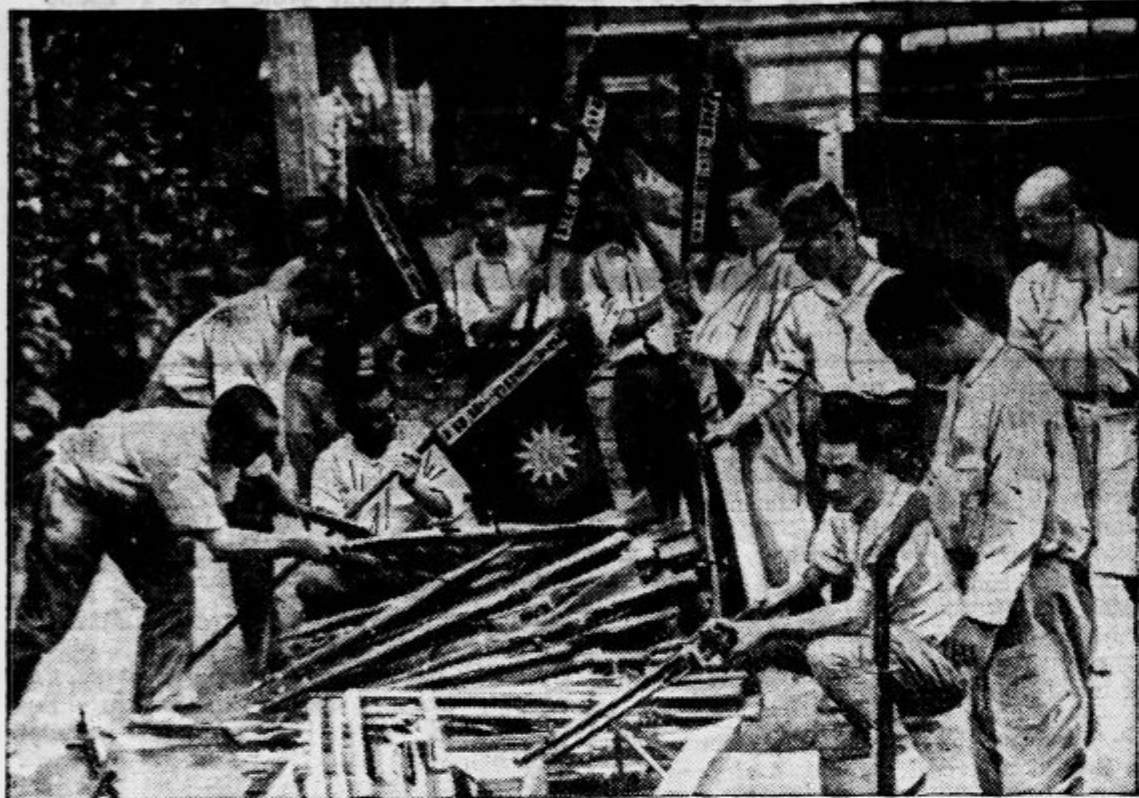
okostje. Pri lobanji je na vsaki strani ležal po en bronast in menda pozlačen uhan, v spodnji čeljusti pa novce, na katerem se dobro pozna letnica XII. V grobu je bil tudi prav dobro ohranjen kamenit kip, ki predstavlja ženo z dolgimi, po hrbtu spušenimi lasmi, držeč v roki povezano bulo. Na levi strani je uklesana riba. To znači, da je kip iz prve dobe krščanstva. Po vseh znakih sodeč so v bližini še drugi grobovi. Zato bi bilo uместno, da bi se svet po večakih pregledal.

Kosti je najditelj spravil v posebno posodo in jih zakopal, hrani pa uhane in novce, dočim je kip v posesti gđ. Anice Deu v Mokronogu, ki ga je od Cirerja odkupila. Po ribi na kipu sodeč je bila oseba, ki je ležala v grobu, že krščanske vere, novce v čeljustih pa priča, da je veljal za odkup na drugem svetu, torej še po starem poganskem običaju.

Žrtve podivjanega sedlarja

Prevalje, 6. oktobra. V noči od 4. na 5. t. m. se je izvršil pred neko gostilno na Prevaljah krvav pretep. Do spora je prišlo zaradi nekaj kekešov. Brezposeln sedlar, ki se je že dalje časa potikal v okolici Prevalj, je med divjim pretepom z nožem razrezal Gavrileju Guzejevcu žilo odvoznico na roki, Rudolfu Hribniku žilo odvoznico na vratu, Binny Breclan je dobil urez v nogo, najhušje pa je ranjen mladi Tonč Pučel, ki ima ranjena pljuča in se bori s smrtjo. Prvo pomoč je nudil dr. Flis, ki je dal na razpolago tudi svoj avto. Najhušje ranjena. Pučel in Hribnik, sta bila prepeljana v bolnišnico v Crmo, vendar nista bila sprejeta zaradi nedostajanja potrebnih operacijskih priprav. Težko ranjena sta bila nato prepeljana v slovenski gradec. Prav tako so prepeljali v bolnišnico Breclana in Guzevca. Brezposelnega sedlarja pa so orožniki takoj aretirali.

Japonci razkazujejo vojne trofeje

Puške in drugo vojno orožje, ki so ga japonske čete zaplenile kitajskim vojnim ujetnikom

Morilec admirala Kolčaka

Salomon Čudnovski, žrtev Stalinove „čistke“

Med najnovejšo Stalinovo žrtve spada tudi Salomon Čudnovski, mož, ki je umoril admiral Kolčaka. Češki legionarji so bili svojočasno priče dogodkov, ki so se odigrali v februarju 1920 ob Amurju. Eden teh legionarjev poroča:

Tistim, ki poznajo zgodovino ruske državljanske vojne v Sibiriji natančneje, pa pove ime Salomona ali Sallyja Čudnovskega (to rusko ime pa je le psevdonim) nekaj posebnega: njegov nosilec, nepopisno zopna pojava, zamazana, razcapana, spada na svoj način v zgodovino ruskih državljanskih vojn. Čudnovski je nmrčel početnik umora admirala Kolčaka 7. februarja 1920 in je tudi sam morilec.

Ta zopna postava je bila predsednik tako zbrane izredne komisije v Irkutsku v času, ko je bil admiral Kolčak tam ujet. Pri odhodu protiboljševskih čet, torej naših legionarjev, so ga izročili krajevemu sovjetu v Irkutsku. Zavoljo usode nesrečnega admirala so bili med boljševiki hudi boji. Krajevni sovjet ga je hotel postaviti pred redno sodišče, drugi »sodrugic« ga so hoteli poslati v Moskvo, da bi Lenin odločil o njem. Tret-

ja skupina pa je bila za »ljudsko sodišče« s takojšnjo odločitvijo.

Čudnovski je bil s svojo Čeko za najradikalnejši postopek, namreč za ustrelitev. Dosegel je to. V Irkutsku je krožil tedaj rek: »Kolčak je naš plen. Zabave njegove usmrtitve ne moremo prepustiti nikomur drugemu. Ljudstvo tako hoče.«

In to »ljudstvo« Čudnovskega je bilo tedaj »suverenost«, bila je njegova Čeka. In tako se je zgodilo, da je Čudnovski z nekoliko čeki odšel v noči na 7. februar 1920, v silno mrzli mesečni noči, v Kolčakovo celico, da bi mu sporočil »sodbo«, ki je ni bil nihče drug diktiral in potrdil nego Čudnovski. Morilec se je smejal in se ujetniku rogala.

Kolčak ga je poslušal z ledenim mirom, niti za trenutek ni izgubil tega miru. Končno je dejal samo to: »Kako, že sedaj... in brez sodnega postopka?« Potem se je prekrizal in stolpil prvi iz celice. Odvedli so ga k bregu Angare in so ga ustrelili z minstrom njegove omskove vlade vred, Popeljevim. V led te reke so bili že preje napravili luknjo in obe trupli so vrgli v vodo.

Levanevskega še vedno iščejo

Ruska vlada ima upanje, da še živi

Ruska vlada še vedno ni izgubila upanja, da je izgubljeni letalec Levanovski s svojimi tovariši še živ. Komisija za polete iz Moskve v Severno Ameriko sporoča, da so poslali znatno število letal, ki naj bi nadaljevala iskanje. Izredno neugodno vreme je doslej preprečevalo polete nad pasom med Severnim tečajem in 87. sporednikom na ameriški strani. Tam pa je po vsej priliki Levanovski pristal.

Letalci Wilkins, Gracianski, Salkov in Mattern so mogli do začetka polarne noči raziskati samo ameriški del Ledenege morja do 86. sporednika. Čim se je začela polarna zima, so Wilkinsa odpoklicali, ker vodna letala zdaj nimajo več možnosti za pristajanje na vodi. Letalo Gracianskega, ki je amfibija, je moglo leteti dalj časa,

vtendar pa bo moral tudi ta letalec v kratkem ustaviti svoje delo.

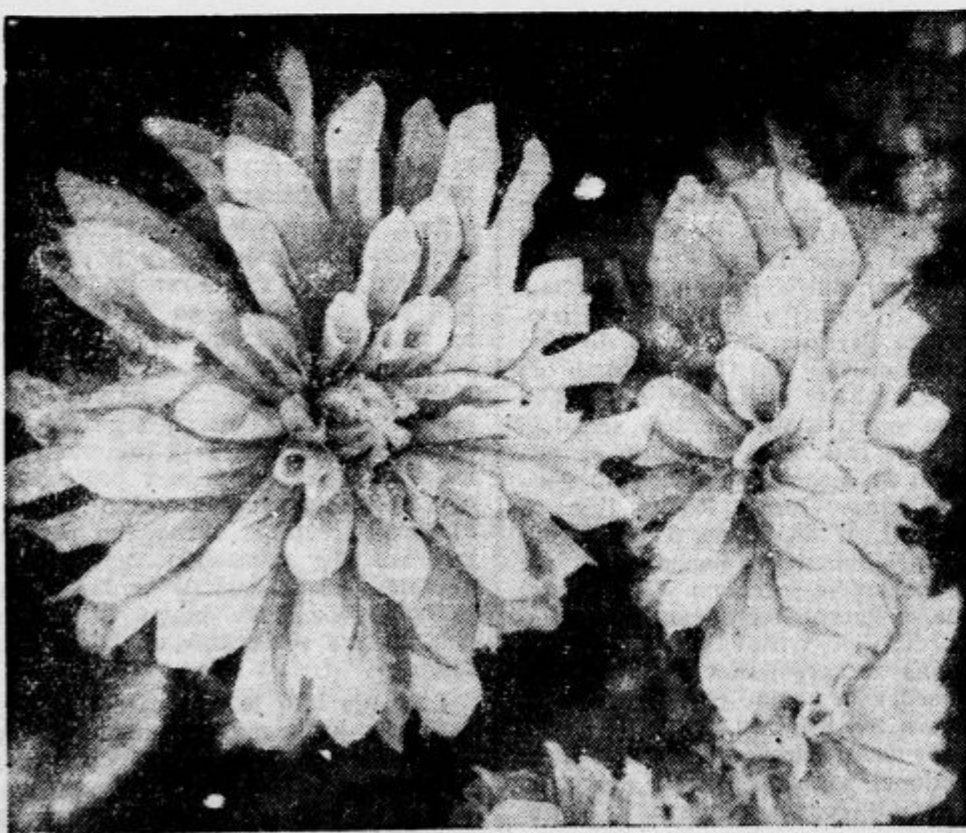
Toda iskanje Levanevskega se bo nadaljevalo. Za pomoč četovirke velikih letal, ki so na Rudolfovem otoku pod vodstvom Seveljeva in Vodopjanova, so odredili še štiri enaka štirimotorna letala, ki so pripravna tudi za nočne polete. Ta oddelek odleti pod vodstvom Čuhovskega v bližnjih dneh iz Moskve. Tudi na ameriški strani bodo iskanje nadaljevali. Ruska vlada je sklenila, da bo v Ameriki kupila veliko letalo na smučeh. Wilkins je izjavil, da je pripravljen s tem letalom in s svojim moštvom nadaljevati iskanje. Poleti na glavni progi od Rudolfovega otoka dalje se bodo vozili pred vsem v mesečini. Na Rudolfov otok pošljejo razen oddelka Čuhovskega s parnikom še dve težki in tri lažja letala.

Zopet »resnica« o Mayerlingu

Mayerlinška tragedija straši še vedno po svetu. Vsakovrstni ljudje so si izmislili zanjo že toliko verzij, da je že absolutno nemogoče ugotoviti, katera bi bila prava. Sedaj je izšla nova »resnica« o Mayerlingu, in sicer v obliki knjige, ki jo je izdal neki baron Lafaurie v Parizu. Avtor trdi, da jo je napisal po dnevnikih, ki jih je vodil princ L. Saško-Koburški, čigar oče je bil v Mayerlingu navzoč. Po tej najnovejši »resnici« je Marija Večera prestolonaslednika Rudolfa ranila z britvijo, ker se je branil, da bi jo poročil. Nato jo je prestolonaslednik zadavil in izvršil samomor...

Točno plačaj »Jutru« naročnino Varuj svojcem zavarovalnino

Dalija prezidenta Masaryka

V Parizu so te dni odprli razstavo rož, na kateri zbuja posebno pozornost tako zvana Masarykova dalija

Vojna v 3 do 4 letih

Nemški tisk ostro napada parlamentarne tajnika angleškega vojnega ministra, lorda Apsleya, ki se mudi ta čas na lovu na Poljskem, in ki je izjavil nekemu poljskemu časnikarju, da postaja vojna nevarnost v Evropi čedalje večja. Računati je treba s tem, je dejal, da bo nastala vojna najpozneje v treh ali štirih letih, če prej ne uspe splošna razorožitev. Pri tem tiči 25 odstotkov vojne nevarnosti po njegovem mnenju ob nemško-poljski meji.

Hitler, častni desentnik

Mussolinija so v Nemčiji imenovali za častnega polkovnika nekega tamkajšnjega polka, v zameno pa je tudi Mussolini imenoval Hitlerja za častnega desentnika italijanske vojske. Kdor misli, da je ta častni desentnik le majhna odškodnina za častnega polkovnika, se moti.

Sam Napoleon je nekoč sprejel naslov takšnega desentnika, ki ga je prevzela tudi Italija. Ta naslov je imel kralj Viktor Emanuel II., danes ga nosijo Mussolini sam in redki zaslužni Italijani. Hitler je prvi inostranec, ki so ga imenovali za italijanskega častnega desentnika.

Vojaška služba turških žensk

Turška narodna skupščina je nedavno sprejela zakon, ki ureja vojaško službo za ženske v turški vojski. Ženske, ki bodo spoznane za sposobne za vojaščino, bodo morale odriniti za dva meseca na vežbanje. Izurili jih bodo predvsem za stražno službo. Pozneje bo turškim ženskam omogočena tudi višja vojaška izobrazba. Velik del ženskih rekrutov bodo porabili pri sanitati, tiste, ki se bodo odlično izkazale, pa bodo lahko dosegle celo častniški čin. Turška vlada je objavila, da traja vojaška obveznost za moške posihmal do 60. leta starosti.

Windsorski vojvoda se vrne v Anglijo?

Vojvoda Windsorski, ki je prišel nedavno v Francijo, je v Parizu sprejel prvega finančnega svetovalca angleške kraljeve rodbine, Carterja. Poleg tega se je sestal z vojnim ministrom Hore Belishom, ki se je tudi tedaj mudil v francoski prestolnici. Iz tega sklepajo, da se pripravljajo v življenju Windsorskega vojvode v bližnji prihodnosti važne izpremembe. Menijo celo, da se bo vojvoda morda vrnil na Angleško.

Levič pije

Dva meseca starega leviča pitaajo z mlekom iz steklenice

Šest plačancev je lovilo enega človeka

Afera Ignaca Reissa in njeno zanimivo ozadje — Prijateljica, ki je izdala ljubimca

Pred tedni se je zgodil pri Lozani umor, katerega žrtev je bil bivši čekist Ignac Reiss. Sedaj je uspelo razkriti ozadje tega umora in prijati v Parizu šest oseb, ki so se ga udeležile. Ena med njimi je Francoz Ducomet, druga je sovjetski Rus s papirji, ki se glasio na ime Semirenski. Oba moža sta umor priznala, tajita pa, kar jima očita obtožba, da bi bila delala po naročilu GPU. Oblasti pa so prepričane, da gre za umor, ki je bil naročen s te strani.

Razen teh dveh so ugotovili še pet oseb, ki so bile posredno ali neposredno udeležene pri umoru. Te so neka Švicarka, Renata Steiner, ki so jo že prejšnji mesec aretirali v Švici, dalje neka Gertruda Schildbachova iz Strassbourga, ki je bila umorjenčeva prijateljica in je tega spravila morilec v roke, dalje neki domnevni Rossi iz Nice in še dva Rusi.

Konec agenta GPU Ignaca Reissa osvetluje pustolovsko delovanje sovjetske špijonaže in protišpijonaže, ki je zavito drugače v globoko temo. Reiss je deloval v različnih delih Evrope. V letošnjem poletju se je proglasil menda sam za pristaša Trockega in Stalinovega nasprotnika in kmalu potem se je začela skozi vso Evropo fantastična gonja za njim. On sam se je pritožil raznim oblastem, da ga zasledujejo in da so ga obsodili na smrt. Vedel pa ni, da je njegova prijateljica Gertruda Schildbachova, ki mu je sledila zvesto na vsak korak, že več let agentka GPU in da je končno dobila iz Moskve strogo naročilo, da mora prijatelja spraviti pred samokrese njegovih zasledovalcev.

To se je zgodilo v lozanskem predmestju Pulluju. Obe ženski Schildbachova in Steinerjeva, sta ga spravili na cesto, kjer je že čakala petorica mož, ki so ga s strelji iz samokresov dobesedno zraščevali, kakor je ugotovila poznejša zdravniška preiskava. Na daljina preiskava utegne spraviti na dan še dosti zanimivih stvari, čeprav se aretiranci previdno zagovarjajo in odločno taje, da bi pripadali GPU. Na vsa neprijetna vpra-

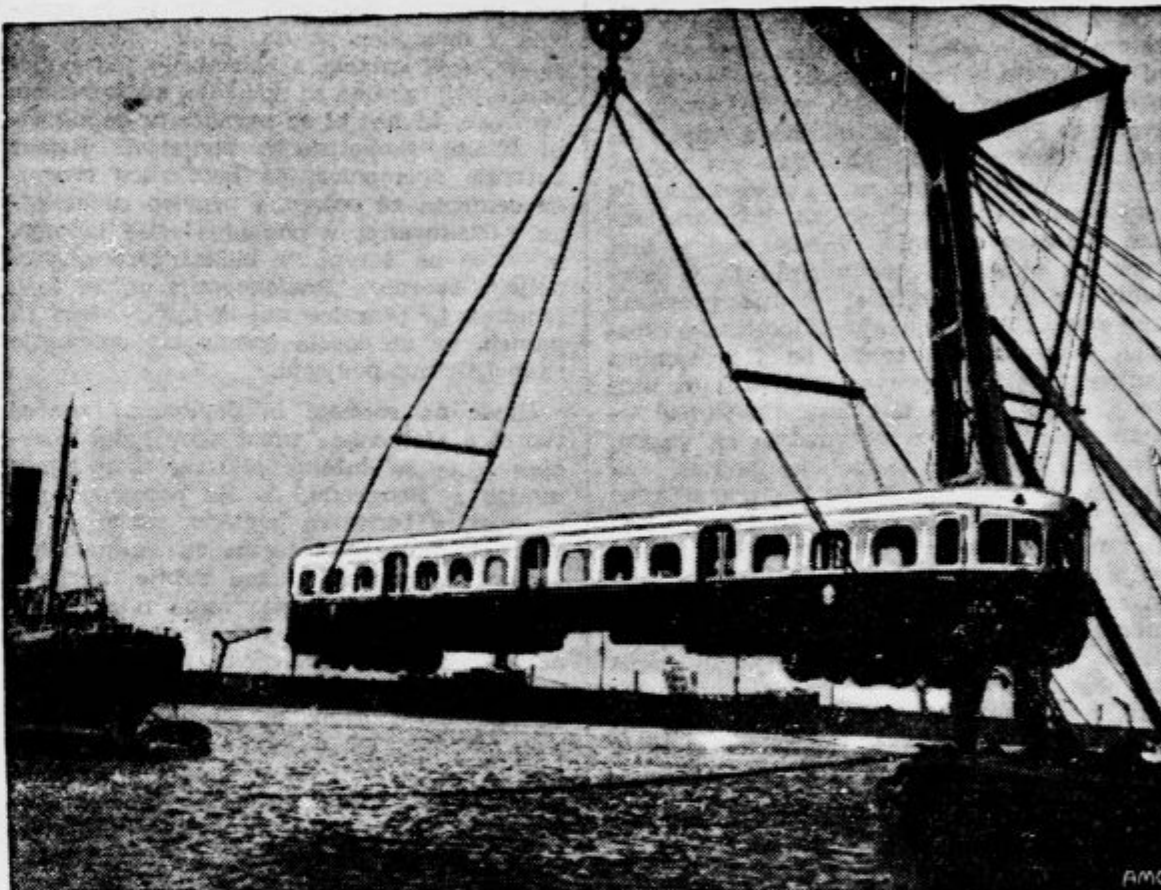

BABYMIRA krema

se uspešno uporablja zoper spuščanje, rane, praske, opekline, hraste, lišaje in vse nečistosti kože pri otrocih in odraslih. Naglo suši od znoja ali mokrenja opaljeno in odrgnjeno kožo.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah po ceni din 10.— za škatlico.

Nakladanje vagona

V marsejski luki nakladajo železniški vagon, ki ga bodo odpeljali v Severno Afriko

Vojna škoda brez zavarovalnine

Obseg škode je nemogoče vnaprej izračunati...

Angleški poslovni svet je pod vtisom zadnjega sklepa združenih angleških zavarovalnih družb, ki so se odločile, da ne bodo sprejemale več zavarovanj na vojne škode. Klavzula, ki so jo sprejele se glasi:

V primeru vojne, vpadu, sovražnih dejanj kake tuje sile (naj si bo z vojno napovedjo ali brez nje), v primeru državljanske vojne, prevrata, upora ali vojaškega prevrata, se ne dovoljuje več zavarovalna zaščita. Imetniki zavarovanja se počue od vseh v poštev prihajajočih družb, da ima ta klavzula

odslej v njihovih policah veljavo, ker takšni riziki niso več primeren predmet zavarovanja.

Z odločujočega mesta so k temu še sporočili, da je pri današnjih razmerah, v katerih imajo zračni napadi brez vojne napovedi veliko vlogo, absolutno nemogoče izračunati vojno škodo že vnaprej.

Angleški listi so odločitev zavarovalnih družb objavili na manj vidnih mestih, menda zato, da bi občinstva preveč ne razburjali.

Drzen rop ob belem dnevu

Vele mestni kriminal v Pragi

Blagajnik »Slovanske poštovnice« v Pragi je poslal te dni slugo Franca šadka na pošto hranilnico, da bi tam dvignil 260 tisoč Kč. Nekoliko minut pred 10. je sluga zapustil pošto hranilnico, potem ko je bil spravil denar v aktovko, in je stopil v neko trgovino z mesnimi izdelki na Vavčevskem trgu, da bi tam pojedel hrenovsko.

V to trgovino se pride skozi razmerno ozka steklena vrata, skozi katera je v tem času šlo mnogo ljudi. Ko je hotel šadek vstopiti, je pritiskal za njim trojica možakarjev, ki so se slugi videli sumljivi, pa je hotel aktovko z denarjem močneje stisniti pod pazduho. V tem trenutku je opazil, da so ga že okradli.

Začel je vpiti, dva možakarja sta pobegnila, tretjega so pravčasno zadržali v trgovini in ga izročili policiji. Na policijskem komisariatu so spoznali v njem mednarodnega žeparja, nekega Hercza

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Millerjev naslednik

Po ugrabljenju ruskega carističnega generala Millerja je prevzel njegovo poslo general Abramov

Teško delo

pri pranju Vam je sedaj zelo olajšano, — Namesto Vas pere sneznobelo

PERION

ki Vam prihrani trud in čas, — Uporabljajte ga!

ANEKDOTA

Skladatelj Rihard Wagner je bil znan grobian. Nekoč mu je dala neka starejša dama iz boljše družbe razumeti, da se čuti notranje povezano z njegovo duševnostjo. »Nu, potem se nimam pač ničesar bati,« je dejal Wagner, »kajti meni so nevarne samo mlade in lepe ženske.«

VSAK DAN ENA

»Ti, kaj bi storil, če bi imel ves denar, ki si ga zapravil za pivo?«

»Kaj bi storil? Enostavna reč: Popil bi še več piva.«

(Everybodys weekly)

Od zgoraj navzdol in od leve proti desni: Ignac Reiss, alias Hermann Eberhart; Vladimir Kudratijev, Renata Steinerjeva, Dimitrij Smirenski, Peter Schwarzenburg in Gertruda Schildbachova

MALI OGLASI

Služba dobi

Recepti 1. Dina, davak 3. Dina, na sifro ali danje naslova 5. Dina, Najmanjši znesek 17 Dina.

Natakarico za

gostilno, katera ima samostojno kuhinjo, sprejem, naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

26638-4

Prezvamem

pletenje na stroj št. 4. Istotam dobi stalno mesto v pletilnici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečka«.

26637-1

Voznike

sprejme Franc Peklaj, Zelenka, Ljubljana, ulica št. 55.

26631-4

Krojaškega

pomočnika dobro izurjenega, za velike kose, sprejem takoj. — Pleško, Cankarjevo nabrežje 3.

26636-1

Krojaškega

pomočnika za fino, veliko delo, sprejem, naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

26630-1

Gospodično

štem k poltrgu leto staremu otroku, s znanjem nemščine. Začetnice ne pridejo v poštev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

26627-4

Pletilje,

kvačkarice, vezilje sprejme majno Grčica, Ljubljana, Celovška 44.

26634-1

Začetnico

sprejem v pisarno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prva služba«.

26633-1

Steklarja

štem. Kolmann, Mestni trg.

26634-1

Frizerko

ki opravlja tudi moška dela, štem. Nastop po dogovoru. Javiti se: Pavlo Kovačević, frizer, Zvezca, Bona.

26642-1

Trgovski pomočnik

dobro izurjenega, za velike kose, sprejem takoj. — Pleško, Cankarjevo nabrežje 3.

26636-1

Služkinjo

za na delo, štem. Znanst. mora samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

26646-1

Služba išče

Vrsta beseda 50 par. do vak 3. Dina, na sifro ali danje naslova 5. Dina, Najmanjši znesek 17 Dina.

26638-4

Mlada postrežnica

štem popoldanske zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center 77«.

26635-2

Kot hišni upravitelj

po priporočila v gospodarskih, sodnih in davčnih zadevah sposoben, kavijski zmožen vpok. uradnik. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uprava«.

26636-2

Prodajalka

dobro izurjenega v manufakturah, štem. v sprejem, naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

26649-2

Pevovodja

zeli sprejemati službo. Sposoben voditi tudi godbo in pihal. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

26645-2

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

26645-2

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik

postane umetni jahač

26645-2

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

Zasluzek

Recepti 1. Dina, davak 3. Dina, na sifro ali danje naslova 5. Dina, Najmanjši znesek 17 Dina.

SREČKE

štem prodajalec mrež — prednost dajemo vpojenem, državnim in privatnim uradnikom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečka«.

270-8

Pridelki

Recepti 1. Dina, davak 3. Dina, na sifro ali danje naslova 5. Dina, Najmanjši znesek 17 Dina.

Jabolka

razne vrste, prodaje na vagon, avtomobile in zabojke PETER SETINA. Servico ob Savi.

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

26630-33

Obrt

Recepti 1. Dina, davak 3. Dina, na sifro ali danje naslova 5. Dina, Najmanjši znesek 17 Dina.

Kožuhovino

se najugodnejše kupi in strokovno izdelava pri Josip Došen, Ljubljana, Sv. Petra 19. tel. 22-62.

274-30

V najem

Recepti 1. Dina, davak 3. Dina, na sifro ali danje naslova 5. Dina, Najmanjši znesek 17 Dina.

Pekarijo

dobro izurjenega, za velike kose, sprejem takoj. — Pleško, Cankarjevo nabrežje 3.

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1

26636-1